

گزارش میدانی خراسان از وضعیت بزرگ ترین فاجعه زیست محیطی مشهد

این جا کشف رود است؛ یک سال پس از آغاز سامان دهی

روزانه ۳۰۰ تانکر فاضلاب همچنان در رودخانه کشف رود تخلیه می شود

تنگ خراسان - ۹۹/۱۲/۱۱

گزارش

محمد حسام مسلمی

قصه پر غصه کشف رود انگار تمامی ندارد، قصه ای که روایتگر کشت مرگ به مدت بیش از ۲۰ سال در حاشیه شهر مشهد است، چه کسی باور می کند در چند قدمی شهر مشهد بزرگ ترین فاجعه زیست محیطی در حال رخ دادن باشد؟ فاجعه ای که بیش از دو دهه سلامت مردم این شهر را به خطر انداخته است، چه کسی باور می کند روزانه بیش از ۳۰۰ تانکر، فاضلاب های خانگی، صنعتی و بیمارستانی را روانه کشف رود کنند و کمی آن سوتر موتور تلمبه هایی این فاضلاب ها را به مزارع سبزی، صیفی جات، گندم و جو بکشاند؟ مهر سال گذشته روزنامه خراسان در گزارش بی عنوان «دو دهه کشت مرگ» به ابعاد این فاجعه زیست محیطی پرداخت به نحوی که رزم حسینی وزیر صمت که در آن زمان سکانداری استانداری خراسان رضوی را بر عهده داشت پس از چاپ این گزارش دستگاه های مختلف ا دور هم جمع کرد و بر اساس تصمیماتی فرماندهی واحد کشف رود را به شهرداری مشهد سپرد. کمی بعد عملیات اجرایی در ۸۰ کیلومتر از حاشیه کشف رود با انعقاد توافق نامه سامان دهی کشف رود از سوی شش دستگاه اجرایی در نیمه آبان سال گذشته آغاز شد. حالا پس از گذشت بیش از یک سال دوباره به کشف رود رفتیم تا وضعیت این معضل زیست محیطی را بررسی کنیم.

● اصل بر این بود فاضلاب جمع شود ولی این کار صورت نگرفته است

همواره در این قضیه و برگزاری جلسات کار گروه کشف رود اصل بر این بود که فاضلاب ها هر چه سریع تر از کشف رود جمع آوری شود که در این خصوص احداث تصفیه خانه ها در اولویت قرار گرفت، چرا که معضل اصلی ایجاد چنین فاجعه زیست محیطی نبود تصفیه خانه است، هر چند در این مدت اقدامات خوبی از جمله درختکاری در ۱۶۰ هکتار از اراضی اطراف حاشیه کشف رود انجام شده اما در خصوص احداث تصفیه خانه ها هر چند اقداماتی شده اما هنوز به سرانجام نرسیده و احداث این تصفیه خانه ها از جمله تصفیه خانه سپتاز در بازه های زمانی طولانی مدت پیش بینی شده است، این در حالی است که برای جلوگیری از ورود فاضلاب باید ضرب الاجلی تعیین و بودجه لازم برای آن در نظر گرفته می شد، هر چند که مدیریت شهری مدعی است نمی تواند تنهایی کار را پیش ببرد. حالا بیش از یک سال از آن انعقاد تفاهم نامه به به فرماندهی واحد شهرداری مشهد می گذرد اما گزارش میدانی ما از فاضلاب های صنعتی در چرمشهر نشان داد که با سرعت خیلی بالا و حشتناک روانه کشف رود می شود، موتور تلمبه ها نیز بی وقفه فاضلاب را با لوله های چند اینچی روانه زمین های کشاورزی می کند، به نحوی که بوی تعفن ولجن سراسر منطقه را فرا گرفته است و انگار گوش کسی به دهاکار نیست که چنین فاجعه بزرگی در مشهد رقم می خورد.

● زندگی در شرایط اسفبار

از جاده میامی که به سمت کشف رود حرکت کردیم در دو طرف جاده زمین های کشاورزی که بیشتر زیر کشت گندم و جو رفته و سرسبز شده اند به چشم می خورد، لوله های سیاه رنگی هم داخل زمین های کشاورزی به وفور دیده می شد و مشخص بود این لوله ها از مسیر طولانی به سمت مزارع کشیده شده است، در مسیر به روستای قازقان و احمدآباد می رسیدیم، حکایت تلخ فاضلاب جاری از روستای قازقان و احمدآباد آغاز می شود، اگر چه داخل خودرو بودیم اما بوی بد فاضلاب به شدت داخل خودرو و احساس می شد، از خودرو که پیاده شدم در ست ورودی روستای قازقان رودخانه ای از لجن سرازیر شده بود و این سوال برای من پیش آمد که ساکنان این روستا چگونه با این وضعیت زندگی می کنند که بکی از اهالی به ما این گونه پاسخ داد که این جاماد لجن

سرمشأهای آلودگی کشف رود همین تصفیه خانه است که وجود خارجی ندارد.

● آب منطقه ای مباحثی را مطرح می کند که برای ماسخت است

وی تاکید می کند: ما می خواستیم تصفیه خانه طبرسی شمالی را بسازیم، دوستان آب منطقه ای اعلام می کنند که آب از هزار مسجد هم بیاورید، ما فرمانده کشف رود هستیم، آب هزار مسجد چه ارتباطی به ما دارد، ما می خواهیم مشکل شهر حل شود، وظیفه شهرداری ساخت تصفیه خانه نیست، حال که می خواهیم این کار را انجام دهیم مباحثی را مطرح می کنند که برای ما کار سختی است. سلطان احمدی با بیان این که تصفیه خانه پر کند آبادیکی دیگر از سرمشأهای آلودگی کشف رود است، می افزاید: این تصفیه را آب و فاضلاب سال های سال است که به پیمانکاری واگذار کرده اما این پیمانکار نیز کاری انجام نداده، شهرداری هم اعلام آمادگی کرده است ساخت این تصفیه خانه را بر عهده بگیرد، منتظر خبر دوستان هستیم.

● چه خبر از الگوی جدید مالی؟

اما سال گذشته محمدرضا کلایی شهردار مشهد به عنوان فرمانده عملیات نجات کشف رود در حاشیه مراسمی به خبرنگار خراسان گفته بود، در مسیر سامان دهی کشف رود، متکی به بودجه های دولتی نیستیم و الگویی جدید برای تأمین مالی آن طراحی کرده ایم. این که الگوی جدیدی که شهردار برای تأمین منابع سامان دهی کشف رود از آن یاد کرده بود، دقیقاً چه بود و اکنون به کجا رسید و چه میزان منابع ریالی از آن طریق تأمین شده است، سوالی بود که با دبیر کارگروه کشف رود مطرح کردیم، سلطان احمدی در پاسخ به این سوال می گوید: هم اکنون شهرداری مشهد بیش از ۷۴ میلیارد تومان برای ساخت تصفیه خانه سپتاز قرار داد امضا کرده ، ۱۴۵ میلیارد نیز برای سامان دهی و مهندسی رودخانه در نظر گرفته است. وی با اشاره به این که از زمانی که شهرداری فرماندهی کشف رود را تحویل گرفته دغدغه اش ساخت تصفیه خانه سپتاز بوده است، می افزاید: تاکنون ما برای سامان دهی کشف رود از منابع مالی شهرداری استفاده کردیم، دولت فقط سال گذشته ۱۵ میلیارد تومان از اعتبارات دولتی برای تصفیه خانه سپتاز اختصاص داده است. سلطان احمدی ادامه می دهد: امسال ۱۵۲ میلیارد تومان برای سامان دهی کشف رود و ساخت تصفیه خانه سپتاز اعتبار اختصاص یافت، همچنین ۱۶۰ میلیارد نیز برای ساخت تصفیه خانه طبرسی در نظر گرفته شده، برای سال ۱۴۰۰ نیز ۸۵۰ میلیارد اعتبار پیش بینی شده، ممکن است بخشی از این میزان اعتبار را خود شهرداری تأمین کند و بخشی دیگر از طریق سرمایه گذار تأمین شود، در دو حالت منابع از طریق شهرداری تأمین می شود چرا که سرمایه گذار بعد از این منابع را از شهرداری اقدامات گرفت. وی تصریح می کند: فاضلابی که در کشف رود ها می شود برای مردم مشکل ایجاد کرده است، سرمشأ مشکل اصلی کشف رود همین فاضلاب است و باید حل شود، ۱۶ کیلومتر در گذشته سامان دهی شده و هم اکنون نیز ۳۰ کیلومتر در دست اجرا داریم که از پیل شاهنامه آغاز و تا آزادراه شمالی در شرق مشهد اجرایی شود.

● تصفیه خانه تعطیل است

بعد از روستای قازقان به سمت تصفیه خانه شهرک صنعتی چرمشهر می روم، از سکوت و وضعیت ظاهری این تصفیه خانه مشخص بود که این تصفیه خانه تعطیل است. به گفته نگهبان، این تصفیه خانه از خرداد امسال به دلایل نامشخصی تعطیل شده است. یکی از نمایندگان سمن های محیط زیستی در گفت و گو با خراسان رضوی خاطر نشان می کند: این تصفیه خانه قرار بود در سال ۹۹ تکمیل شود اما متأسفانه هیچ اقدامی در خصوص فاز دوم آن صورت نگرفته است، به رغم تعدید مهلت دادستانی برای تکمیل تصفیه خانه چرمشهر تا انتهای سال ۹۸ متأسفانه در اسفند ۹۸ فقط فاز یک آن افتتاح و تکمیل آن به سال ۹۹ موکول شد اما هیچ اقدامی صورت نگرفته است.

● شهرداری فراتر از یک مدیریت واحد در خصوص کشف رود عمل می کند

مسائل و مشکلات و حال و روز این روزها کشف رود را با مهدی یعقوبی معاون خدمات شهری شهرداری مشهد در میان می گذارم، از وی پرسیدم طی یک سالی که فرماندهی کشف رود به شهرداری سپرده شده اقداماتی صورت گرفته اما همچنان مشکلات جدی همچون ورود فاضلاب از طریق تانکرها وجود دارد، وی می گوید: اگر شهرداری مسئولیت فرماندهی را پذیرفته این بدین معنایست که وظایف دیگر دستگاه ها را پذیرفته باشد، در واقع شهرداری با این مسئولیت وظایف دستگاه ها را مطالبه می کند تا کارها به صورت منسجم شکل بگیرد و بتواند به یک هدف واحد برسد. یعقوبی می افزاید: پیگیر اعتبارات دولتی هستیم که هر چه سریع تر به دستگاه ها در خصوص کشف رود اختصاص یابد. وی به احداث تصفیه خانه سپتاز اشاره می کند و می گوید: خروجی این تصفیه خانه ۳۰ لیتر بر ثانیه است و فاز اول آن در خرداد که شیمیایی است به بهره برداری خواهد رسید، فاز دوم نیز که بیولوژیکی است سه تا چهار ماه بعد به بهره برداری خواهد رسید، اگر فاز اول این تصفیه خانه به بهره برداری برسد

● هزار هکتار زمین رایگان در اختیار شهرداری گذاشته شده است

اما علایی مدیرعامل شرکت آب منطقه ای خراسان رضوی در پاسخ به اظهارات مدیر سامان دهی پروژه کشف رود مبنی بر این که گفته وظیفه شهرداری ساخت تصفیه خانه نیست، می گوید: ساخت تصفیه خانه وظیفه شهرداری نیست، اما شهردار آقای کلایی در جلسات استانداری سه بار تعهد داده است که تصفیه خانه را احداث کند، رایگان هم نمی سازد، ما حداقل هزار هکتار زمین رایگان در اختیار آن ها گذاشتیم که فضای سبز احداث کنند. وی می افزاید: شهرداری و آب منطقه ای در خصوص کشف رود تعهداتی دارند، تعهد ما این بود که هزار هکتار در اختیار شهرداری قرار دهیم که این کار را انجام دادیم، در خصوص این که ما مجوز ندادیم که شهرداری تصفیه خانه طبرسی را احداث کند دلیل ما این است که ما نمی خواهیم شهر را به گونه ای مدیریت کنیم که فردا چهار هزار هکتار فضای سبز احداث شود اما آب شرب وجود نداشته باشد.

● اگر معضل چرمشهر حل نشود در نقطه صفر اجرای کشف رود هستیم

اما از فرزاد بهشتی توندری، جانشین معاون دادستان خراسان رضوی در امور اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم و حفظ حقوق عامه پرسیدیم که با توجه به تفاهم نامه چند جانبه در باره کشف رود، چه دستگاه هایی به وظایف خود در این باره عمل کرده و چه بخش هایی عمل نکرده اند؟ وی با بیان این که در این خصوص استانداری باید پاسخ گو باشد، اظهار کرد: تاکنون هیچ فرد یا نهادی به عنوان متخلف از اجرای تفاهم نامه به دادستانی اعلام نشده است اما بنا به رصد حوزه دادستانی و در راستای نظارت عالیه، مشاهدات میدانی ما نشان می دهد ساخت تصفیه خانه سپتاز شروع شده است و پر قدرت هم این کار انجام می شود و حتما در اواخر بهار سال آینده به بهره برداری مشکلات سپتاز به صورت صدرصدی حل خواهد شد. بهشتی توندری در خصوص تصفیه خانه چرمشهر نیز می گوید: فاز اول این تصفیه خانه به بهره برداری رسید متأسفانه برای فاز دوم آن هیچ اقدامی صورت نگرفت، تذکرات متعددی را به مدیرعامل شهرک های صنعتی دادیم، مدیرعامل شرکت شهرک های صنعتی استان باید خودش

سایت جدید ماهنامه رونمایی شد

امکان ثبت آگهی در تمامی صفحات روزنامه خراسان

WWW.۳۷۰۱۰.IR

مفقودی مدارک

مزایده و مناقصه

ترجم و تسلیت

نیازمندی ها

تجاری

تبلیک

ارائه فاکتور پرداخت آنلاین کاربری آسان

کد تخفیف ۵ درصدی: OFF5

تخفیف سفارش در نشریه نیازمندی ها به صورت اتوماتیک اعمال می شود و نیاز به کد نمی باشد

۰۵۱ ۳۷۰۰۹۹۹۵